

ایرانیان هویت ملی رادر طول تاریخ حفظ کرده‌اند

فرزانه گشتاسب، عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در نشست «ایران‌شناسی؛ هویت و فرهنگ ایرانی» گفت: دیدگاهی وجود دارد که می‌گوید بحث ناسیونالیسم بحث جدیدی است ولی از چیز دیگری به عنوان هویت تاریخی ایرانی یا هویت فرهنگی ایرانی صحبت می‌کنند. گشتاسب ادامه داد: کلیدواژه تمام این نظریات بحث ملت، ملیت و هویت ملی است. ملت به معنی گروهی است که پیشینه تاریخی و فرهنگی

حکمرانی فرهنگی

جربایی است و هر غفلتی در این عرصه کشور را سال‌ها به عقب می‌راند

می‌کند آن هم در شرایطی که کشور با بحران‌ها و نظام مسائل فرهنگی پیچیده‌تری مواجه است، به نظر می‌رسد ابتکار عمل را از سایر دستگاه‌های مربوط به موضوعی مانند کنکور گرفته و از سوی دیگر در عرصه‌های فرهنگی کم‌کاری کرده است.

فاصله شورای عالی انقلاب فرهنگی از ماموریت‌ها

عبدالوحد فیاضی، عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با جام جم، به همین نکات تاکید و اظهار کرد: من معتقدم شورای عالی انقلاب فرهنگی طی سال‌های اخیر از مسئولیت و ماموریت خود فاصله گرفته است. به عنوان نمونه همین حالا شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورد کنکور و دروس موثر در این آزمون که جامعه بزرگی از کشور هر سال درگیر آن هستند، قانون‌گذاری می‌کند! ورود شورای عالی انقلاب فرهنگی به این مسأله چه بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی به بار می‌آورد؟
کنکور و موضوعات آن یک کار اجرایی است که به واسطه آیین‌نامه‌های داخلی وزارت آموزش و پرورش هم قابل انجام است. همچنین مجلس

یکسان دارند و در یک قلمرو واحد و زیر نظر یک قدرت سیاسی واحد زندگی می‌کنند. حال آیا مفهوم ملت و ملیت در ذهن ایرانیان در دوره هخامنشی و ساسانی بوده است یا نه؟ و آیا به این موضوع فکر می‌کرده‌اند و چنین اندیشه‌ای داشته‌اند؟ در گزیده‌های زادسیرم به زبان پهلوی عبارت ایران‌شهریگان آمده است که اشاره به ملت و مردم ایران است. ایرانی‌ها جز این‌که هویت ملی داشته‌اند، به هویت ملی نیز آگاه بودند و باین آگاهی،

آن را در قرار و نشیب تاریخ حفظ کرده‌اند. شاهین آریامنش، دبیر این نشست گفت: ترجمه‌های آثار ایرانی نیز به شناخت ایران در غرب یاری رساند چنان‌که در آغاز سده ۱۷ میلادی، اوت ویونسکی لهستانی، گلستان سعدی را به زبان لهستانی ترجمه کرد و نیز آندره دوریه فرانسوی در سال ۱۶۲۴ بخش‌هایی از گلستان سعدی را به زبان فرانسه برگرداند و به‌راستی گلستان سعدی آشنایی غربیان را با ایران بیشتر کرد.

چالش‌های بازسازی ساختارهای فرهنگی از نوع انقلابی

۱ لزوم ارائه تعریف دقیق از مفهوم بازسازی انقلابی

۲ موازی کاری و ائتلاف بودجه به دلیل تعدد نهاد‌های فرهنگی

۳ سلطه عقلانیت دیوان سالار بر دستگاه‌های اجرایی

۴ بی‌توجهی مسئولان به حکمرانی فرهنگی به شیوه قرارگاهی

دیوان سالارانه بیان کرد: در حال حاضر دو نگاه کلان نسبت به شورای عالی انقلاب فرهنگی وجود دارد؛ یک نگاه سیاست‌گذاری فرهنگی در شورا است که به نظر من در سیاست‌گذاری واقعا حاصل کار شورا خوب بوده و اسناد مدون همه موثر واقع شده و این طور نیست که صرفا موجب تسری نظام دیوان سالاری شده باشد. البته این اسناد در بخش علمی موفق تر بوده و رشد علمی به بار آورده است؛ اما در بخش سیاست‌گذاری فرهنگی و اسناد مربوط به آن هم حرکت اولیه صورت گرفته که سیاست‌گذاری‌های فرهنگی را متحول کرده است. یک نگاه کلان دیگر به شورای عالی انقلاب فرهنگی، نگاه قرارگاهی است. در این دیدگاه شورا می‌تواند قرارگاه تمامی عرصه‌های فرهنگی کشور باشد و هدف این است که شیوه سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی فرهنگی شورا قرارگاهی باشد.

تأخیر شورا به قرارگاه فاصله داریم

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی متذکر شد: اعلای این نقش به شورا اگر رسمیت پیدا کند بدون شک نتایج بسیار محسوسی در تمامی زمینه‌های فرهنگی کشور مشاهده خواهد شد. بانکی‌پور ادامه داد: البته تبدیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به قرارگاه، مخالفانی هم دارد؛ به همین دلیل بیشتر هم تاکید کردم ما با تعدد نهاد‌های فرهنگی و دستگاه‌های سیاست‌گذار در این عرصه مواجه هستیم. اقتضات شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان یک قرارگاه این خواهد بود که سایر دستگاه‌ها از آن تمکین کنند و رسیدن به این نقطه که لازمه بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور هم هست، مدیریت خاصی را می‌طلبد. از نگاه من تأخیر شورا به قرارگاه فاصله داریم و رسیدن به این نقطه حلال بسیاری از مشکلات فرهنگی کشور خواهد بود. عضو کمیسیون فرهنگی مجلس دوازدهم در رابطه با این‌که اگر شورای عالی انقلاب فرهنگی قرارگاه فرهنگی کشور باشد هویت نهاد‌های فرهنگی دیگر مانند وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش و... نیز سؤال نمی‌رود؟ گفت: قرار نیست سایر دستگاه‌های اجرایی فرهنگی کشور زیر سؤال بروند در واقع آنها مسئولیت‌های خود را دنبال می‌کنند و شورای عالی انقلاب فرهنگی وارد آن نمی‌شود. قرارگاه یعنی اختیارات دستگاه‌های اجرایی سرچای خودش است، اما قرارگاه جهت دهنده و هماهنگ‌کننده فعالیت‌های آنهاست.

دستورات شورا ضمانت اجرایی دارد

نماینده ملت در مجلس اضافه کرد: فرماندهی و هدایتگری شورای عالی انقلاب فرهنگی در کشور، سازوکار سایر دستگاه‌ها را تنظیم می‌کند و اگر مسأله‌ای وجود داشته باشد، قرارگاه می‌تواند رصد و بررسی داشته باشد تا با یک برنامه و بودجه مشخص مسأله را توسط دستگاه اجرایی مربوط حل کنیم. بانکی‌پور در پاسخ به این سؤال که «آیا قانون اجازه اعطای نقش قرارگاهی به شورای عالی انقلاب فرهنگی را می‌دهد؟» اظهار داشت: اسم شورا در قانون اساسی نیست و به اعتبار فرمان امام رهبری اجرای دستورات شورای عالی انقلاب فرهنگی برای همه دستگاه‌ها لازم الاجراست، ضمن این‌که روسای سه قوه در شورا حضور دارند؛ بنابراین دستورات شورا ضمانت اجرایی دارد و دستگاهی نمی‌تواند ادعا کند که در جریان تصمیم‌گیری شورا نبوده است.

دیوان سالاری اصالت را از ماموریت‌های فرهنگی می‌گیرد

در ادامه فیاضی از منظر تأثیرات تسلط دیوان سالاری بر بازسازی فرهنگ ساختارها توسط دستگاه تعلیم و تربیت کشور، با اشاره به این‌که تدوین اسناد متعدد به عنوان مظهر مسئولی شدن دیوان سالاری بر نهاد‌های فرهنگی کشور که می‌تواند اصالت کار را از ماموریت‌های فرهنگی بگیرد و به سازمان‌های فرهنگی و نظام دیوان سالاری قوت ببخشد، گفت: یک زمانی نبود سند در آموزش و پرورش آسیب زیادی وارد کرد و هر کسی که از راه می‌رسید با هر نگاهی دنبال تغییرات بود. زمانی که سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایجاد شد، راهنما و خط مشی در تعلیم و تربیت به وجود آمد، اما همان سند نیز کامل اجرا نشد که بحث مفصلی است و اگر به صورت تمام و کمال اجرایی شده بود می‌توانست در بازسازی فرهنگی کشور از منظر آموزش و پرورش نقش مهمی ایفا کند.

بازسازی فرهنگی آموزش و پرورش با سند تحول

ناظر کمیسیون آموزش مجلس در شورای عالی آموزش و پرورش معتقد است مشکل اصلی در بازسازی فرهنگی در حوزه فرهنگ و آموزش شورای عالی انقلاب فرهنگی است؛ وی تصریح کرد: هم‌اکنون بازسازی فرهنگی در حوزه فرهنگ و آموزش آن‌گونه که مورد انتظار است واقع نشده و متولی اصلی آن شورای عالی انقلاب فرهنگی است. در آموزش عمومی کشور معیاری تحت عنوان

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش وجود دارد. این سند ناظر بر تمام مولفه‌های فرهنگساز و تحول‌آفرین در عرصه آموزش است؛ تحول محتوای کتب درسی، توانمندسازی نیروی انسانی (معلمان)، برنامه‌ریزی درسی کشور و... از جمله عناصری هستند که می‌توانند در بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور بسیار موثر واقع شوند. گرچه همین حالا نیز کتاب‌ها تغییر کرده یا شیوه جذب معلمان را متحول کرده‌اند، اما خروجی دستگاه تعلیم و تربیت کشور کارآمد و موفق نیست. بخشی از مشکلات مربوط به شورای عالی انقلاب فرهنگی است که در هم‌افزایی دستگاهی می‌توان به زدودن موانع دست یافت.

بودجه‌ریزی ناپایدار؛ مانع بازسازی فرهنگ

چنانچه بپذیریم که حوزه فرهنگ به عنوان حوزه پیشران در رشد و پیشرفت جامعه عمل می‌کند، آنگاه ضرورت دارد که در نظام بودجه‌ریزی کشور نیز متناسب با این اهمیت، به حوزه فرهنگ توجه ویژه‌ای شود. در حال حاضر، ساختار بودجه برای عرصه فرهنگ، به نحوی است که برخی بودجه‌های مصوب بخش فرهنگ از محل درآمدهای ناشی از بخش‌های دیگر اقتصادی است. برای مثال، در آیین‌نامه بند (ه) تبصره ۹ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ چنین مقرر شده بود که یک درصد از کل اعتبارات شرکت‌های دولتی و بانک‌ها یا ناظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید در بخش فرهنگ و هنر هزینه شود. حال چنانچه به هر نحوی این اعتبارات کاهش یابد یا دستگاه‌های مربوطه از پرداخت چنین سهمی، استنکاف کنند، بدیهی است که بودجه بخش فرهنگ و هنر نیز قطع شده با تقلیل پیدا می‌کند، بنابراین پرواضح است که دستگاه‌های فرهنگی نمی‌توانند برای چنین بودجه ناپایداری، برنامه‌ریزی کنند؛ یعنی تزیق به‌نگام بودجه، محل تخصصی و زمان اعطای آن همگی در بازسازی انقلابی ساختارهای فرهنگی کشور و برآورده‌شدن اهداف تأثیرگذار هستند. علاوه بر این موضوع، تخصیص بودجه به بخش فرهنگی، به نحوی که طفیلی سایر بخش‌ها باشد، باعث شده سایر بخش‌ها نسبت به اعتبار در نظر گرفته شده برای امور فرهنگی، احساس رضایت نداشته باشند یا به نحوی از تخصیص آن امتناع کنند، با این‌که با کم‌ترین رغبتی آن را تخصیص می‌دهند و در نهایت نیز، اعتبار در نظر گرفته شده را صرف امور صوری و نمایشی فرهنگی و کم‌تر می‌کنند تا شانه از بار این مسئولیت خالی کنند و بدین شکل اعتبار در نظر گرفته شده، بدون این‌که تأثیرگذاری چندانی داشته باشد، صرف می‌شود. از این رو اگر قرار است که سهم بودجه بخش فرهنگ افزایش پیدا کند با این‌که اعتبار بیشتری تخصیص یابد، لازم است اعتبار در نظر گرفته شده به صورت مستقیم از محل درآمدهای پایدار یا دستگاه‌های فرهنگی تخصیص یابد و به‌گونه‌ای نباشد که دستگاه‌های فرهنگی چشم‌انتظار تخصیص اعتبار ازسوی شرکت‌ها و بانک‌ها باشند. در واقع شرایط تخصیص بودجه

فرهنگی نباید به‌گونه‌ای باشد که در سرعت بالای تحولات فرهنگی به خصوص در شرایطی که کشور در مواجهه با همه‌های سنگین جنگ آوران عرصه جنگ نرم قرار دارد، از تحولات جابجایم‌ناپ به دلیل نبود بودجه‌اهمال‌کاری کنیم و فرصت‌ها یاری بازسازی و تجدید ساختارها در زمان مناسب را از دست بدهیم. در همین رابطه جخسته با تاکید به این‌که هر غفلتی در بازسازی فرهنگی می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری به اجتماع و فرهنگ ما وارد کند. اذعان کرد: در این شرایط قرارگاهی عمل‌کردن بهترین نتیجه را به وجود می‌آورد. این شیوه کار از دوران جنگ تحمیلی برای ما جافانده است؛ در جنگ هر دسته و گردانی می‌دانست که برای هدف واحدی که دارد باید چه کارهایی انجام دهد؛ همچنین از دست‌وکار سایر گردان‌ها باخبر بود به این ترتیب، نوعی اتحاد عملی بین همه نیروها وجود داشت که آنها را به پیروزی رساند.

آیا می‌توان فرهنگ را جزیره‌ای مدیریت کرد؟

وی ضمن بیان این‌که ما تنها کشوری هستیم که سپر رسانه‌ای بسیار آلوده‌ای در حوزه فرهنگ داریم، گفت: امروز ده‌ها شبکه پرودکست علیه فرهنگ کشور ما کار می‌کنند. این شبکه‌ها را در کنار صداها صفحه مجازی در نظر بگیرد که همین رویکرد نسبت به نظام جمهوری اسلامی و فرهنگ ما دارند. آیا در این وضعیت می‌توان به صورت جزیره‌ای فرهنگ کشور را مدیریت کرد؟ یا می‌توان بازسازی فرهنگی کشور را آن هم بازسازی از نوع انقلابی به تأخیر انداخت؛ معاون اسبق صدای جمهوری اسلامی در مورد چگونگی تعیین اولویت‌های بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی و تعیین بودجه برای هر اولویت نیز عنوان کرد: یک برنامه جامع می‌تواند براساس بحران‌ها و تهدیدها یا سیاست‌های بلندمدت کشور، اولویت‌هایی تعیین کند و حتی از دستگاه‌های فرهنگی بخواهد در ارتباط با یکدیگر برنامه‌ای را که در اولویت قرار دارد اجرایی کنند. توزیع بودجه‌ها نیز در این شرایط ساماندهی می‌شود و در زمان و هزینه‌های مادی هم صرفه‌جویی خواهد شد.

خفاش را بگو که شهادت غروب نیست

عصر شعر «چاه نمصر...» به همت دفتر ادبیات و هنر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه تهران برگزار شد. در این مراسم که در تالار شیخ انصاری دانشکده حقوق دانشگاه تهران برگزار شد، علیرضا قرزوه، علی داوودی، مصطفی محدثی، ناصر فیض، محمود اکرامی‌فر، رضا اسماعیلی، افشین علا، حجت‌الاسلام جواد محمد زمانی، محمد رسولی، محمدحسین مهدویان، فاطمه نانی‌زاد، فاطمه عارف‌نژاد، عاطفه حردی، نغمه مستشار نظامی، عاطفه خوشحانیان و سعید خدایان شعر خوانی کردند.

بخش‌هایی از غزل افشین علا را می‌خوانیم:

چون بر فراز بام شهادت طلوع کرد

تقویم فصل تلخ خود را شرع کرد

خفاش را بگو که شهادت غروب نیست

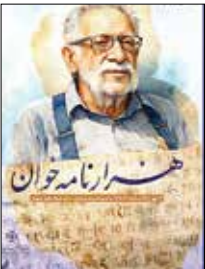
خورشید نمیر تازه به لبنان طلوع کرد...

تجلیل از مترجم منشور کوروش و گل‌نشته‌های هخامنشی

آیین بزرگداشت عبدالمجید ارفعی، مترجم منشور

کوروش و گل‌نشته‌های هخامنشی، با عنوان «هزارنامه خوان برگزار می‌شود. در این مراسم رضا امیرخانی، نویسنده و حسام‌الدین ارفعی، استاد دانشگاه صحبت خواهند کرد. عبدالمجید ارفعی، پژوهشگر و متخصص زبان‌های باستانی اکدی و عیلامی و از آخرین بازماندگان مترجم

خط میخی عیلامی و از مهم‌ترین کتیبه‌خوان‌های ایران است. این فرهیخته فرهنگی برخی از لوح‌های گل تخت جمشید را ترجمه کرده است. ارفعی همچنین از دانش وسیعی درباره تاریخ فرهنگ میان‌رودان (بین‌النهرین باستانی) بهره‌مند است. کتاب فرمان کوروش بزرگ، منتشر شده از طرف مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، گل‌نشته‌های باروی تخت جمشید از انتشارات مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، فرهنگ با همراهی مهدی مدائنی از انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ترجمه متن‌های حقوقی بین‌النهرین از روی کتیبه‌ها و زرقان باستانی از آثار اوست. اجرای موسیقی با خوانندگی مسعود موسوی و تک‌نوازی سنتور محسن حسینی از دیگر بخش‌های این مراسم خواهد بود. این نشست فردا از ساعت ۱۷ با حضور جمعی از اهالی فرهنگ در سالن استاد ناصری خانه هنرمندان برگزار می‌شود.

موفق در تدوین اسناد علمی ناموفق در عرصه فرهنگی

بانکی‌پور در مورد تأثیرات تسلط دیوان سالاری بر تجدید ساختارهای فرهنگی کشور و شیوه کار شورای عالی انقلاب فرهنگی و رقتن به سمت عقلانیت

محمد حاتمى بعد از ۲۳ سال دوباره «حافظ» شد

محمد حاتمى که به تازگی نمایش «لسان‌الغیب» را در حافظیه شیراز اجرا کرده است، استقبال تماشاگران را از این اثر نمایشی خوشحال‌کننده دانست. این بازیگر و کارگردان تئاتر ۲۳ سال پیش در همین ایام که بزرگداشت حافظ است، با نمایش «رند خلوت‌نشین» به کارگردانی پری صابری و در نقش حافظ در حافظیه روی صحنه رفت. حالا بعد از این مدت او خود دوباره این نمایش را با اعمال تغییرات و بازنگری، در حافظیه اجرا کرده است. حاتمى درباره اجرای این اثر نمایشی به ایسنا گفت: نمایش لسان‌الغیب بازتولید رند خلوت‌نشین است که البته در متن و اجرای آن بازنگری داشته‌ام. من ۲۳ سال پیش نقش حافظ را در این نمایش به کارگردانی خانم صابری بازی کردم و حالا خودم آن را کارگردانی کرده‌ام و البته نقش حافظ را هم بازی می‌کنم. خوشبختانه استقبال بسیار خوب بود و تمام بلیت‌های نمایش به فروش رسید. حاتمى اضافه کرد: قرار بود به مناسبت هفته بزرگداشت حافظ، ۱۰۰ شب اجرا داشته باشیم ولی به دلیل اتفاقاتی که افتاد و تعطیلی تئاتر، اجرای ما در چهار روز انجام شد ولی هر روز دو نوبت اجرا داشتیم. تصمیم داریم نمایش را در استان‌های دیگر هم اجرا کنیم.

